

СТАНОВИЩЕ НА СВЕТИЯ СИНОД ПО ПОВОД ИСТАНБУЛСКАТА КОНВЕНЦИЯ

22 януари 2018 г., Българска Патриаршия

СТАНОВИЩЕ

на Светия Синод на Българската Православна църква -

Българска Патриаршия

по повод Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието срещу жените и домашното насилие, придобила обществена употреба като Истанбулска конвенция

Светият Синод на БПЦ - БП, основавайки се на библейската истина: „И сътвори Бог човека по Свой образ, по Божий образ го сътвори; мъж и жена ги сътвори.“ (Битие 1:27), като изразител на източноправославните християни, които съставляват огромното мнозинство от българските граждани, при зачитане на конституционния принцип за недискриминиране, основано на пол, както и утвърдените норми на международното право за равно третиране на мъжете и жените, подкрепя усилията на международните и европейски институции, както и органите на държавната власт в Република България, за защита на жените от всички форми на насилие,

ЗАЯВЯВА, че е против въвеждането чрез Истанбулската конвенция на понятия, несъвместими с българския обществен ред, непознати в националната ни правна система, както и срещу прокарването на идеи, несъвместими с вярата на Светата Православна църква.

Самият факт, че Истанбулската конвенция поражда спорове в българското общество относно понятия, които въвежда, буди тревога.

Няма обяснение и е неприемливо международен договор, който поражда несъмнено обществено несъгласие, да се внася в Народното събрание за обсъждане и ратифициране, без „Обяснителния доклад“, защото той е източник на тълкуване на волята на законодателя.

Предметният обхват на конвенцията е по обществено значими въпроси и общественото обсъждане следва да се провежда преди подписването на конвенцията, а не във финалната фаза на законодателния процес, когато се предлага за ратифициране.

Българският парламент с позицията си по Истанбулската конвенция ще даде ясен знак дали се вслушва в гласа на народа или в други гласове. И дали защитава теории, продукт на социалното инженерство и които засягат фундамента на обществото - човека, неговата вяра, семейство и нравствени ценности.

За Св. Синод на БПЦ-БП, мотивиран от тази принципна позиция, е несъмнено, че Истанбулската конвенция надхвърля прокламираните цели въз основа на следното:

1. Ясно следва да се каже, че големият проблем на Истанбулската конвенция не е нейният превод на български език, а нейният смисъл. Според чл. 81, параграф последен от

Конвенцията, автентични са само английският и френският текст. Следователно, при тълкуването и прилагането на Конвенцията, българският превод (добър или лош) не е меродавен – аргумент за това се съдържа и в чл. 33 от Виенската конвенция за правото на договорите. Мониторингът над България ще се осъществява в съответствие с автентичния текст. Следва да се припомни, че българският текст на международен договор се обнародва в Държавен вестник по правилата на чл. 25 от Закона за международните договори в Република България.

В автентичния текст на конвенцията понятието „джендър“ (gender, genre) е категорично разграничено от понятието „пол“ (sex) като ново, различно понятие, непознато в българския правен ред. Сам по себе си този факт е достатъчен за несъгласие. Полът може да бъде само биологично определен, защото мъжът и жената са Божие творение.

2. В чл. 3 „Определения“ в б. „в“ се дефинира понятието „пол“ (gender) за целите на Конвенцията „пол“ означава социално изградени роли, поведения, дейности и характеристики, които определено общество смята за подходящи за жените и за мъжете“.

2.1. Азбучна истина е, че определенията в международен договор или в закон относно употребените в тях понятия са ключ за тълкуването на съдържанието им. Очевидно е че определението се отнася до пол, различен от биологичния, защото последният няма необходимост от легална дефиниция.

2.2. Не се нуждае от коментар честотата на употребата на термините „джендър“ (gender) и „пол“ (sex) в Конвенцията, факт показателен сам по себе си, за да внуши какъв е истинският смисъл на Конвенцията и какво преследва, извън благородните цели за защита на жените от насилие и домашно насилие. Тази именно честота на употреба на термина „джендър“ (gender) обуславя необходимостта от определение в чл. 3, б. „в“ на понятието „пол“, т.е. „джендър“ (gender) в автентичния текст, което статистически се изразява в следното:

- Общо в Конвенцията терминът „джендър“ (gender), и производните му е употребен 25 пъти (от които 4 пъти в преамбюла), а терминът „пол“ (sex) и производните му е употребен 19 пъти, т.е. значително по-малко от дефинираното понятие „джендър“ (gender), а в българската версия се употребява само „пол“;
- Съвместна употреба на двете понятия се съдържа в чл. 3, б. „в“ и чл. 4, §3; в преамбюла е записано „sexual violence and the potential for increased gender-based violence“, т.е. „сексуално насилие“ и „насилие, основано на gender – ориентация“.
- В „Обяснителния доклад“ към Конвенцията: терминът „джендър“ (gender) и производните му е употребен 126 пъти, а терминът „пол“ (sex) и производните му е употребен 89 пъти.

3. Съществуването на определение за „пол“ или „(gender)“ в автентичния текст в дефинитивна норма в международен договор или в националното законодателство, дори без да се обсъжда съдържанието му, само по себе си е проблем и буди категорично възражение, защото полът е биологично детерминиран – мъж и жена, а не е въпрос за самоопределяне.

БПЦ не приема узаконяването на категории като „джендър“, „джендърна идентичност“, полът като „социално изградени роли“, „джендърно разбиране“, „нестереотипни джендърни роли“ и пр.

4. При систематическото, логическото и телеологично тълкуване на Конвенцията, а и от нейното заглавие, става пределно ясно, че субект на защита са жените и момичетата, т.е. единият от установените два пола. В този смисъл наличието на това определение за „пол“ или (gender) в автентичния текст е в противоречие със заглавието на Конвенцията и е извън контекста, освен ако не цели да се разшири обхватът на защита, какъвто е настоящият случай. Или най-общо, в предметния обхват на защита чрез понятието (gender) попадат и лицата, които се определят със социален пол, различен от биологичния, а не само жените и момичетата.

5. Определение за (gender) не се съдържа в нито един от изброените в преамбюла на Истанбулската конвенция международни договори и актове. В националното ни законодателство не се дава определение за „пол“, нито се дефинират понятията „мъж“ и „жена“.

Неубедителни са твърденията, че в конвенцията не се въвежда понятието „трети пол“, тъй като в определението за пол или (gender) в автентичния текст на Конвенцията се влага съдържание, различно от двата биологични пола, макар това да не е изрично записано като „трети пол“.

Некоректно е да се твърди, че понятието „пол“ или (gender) в автентичния текст се употребява само за целите на Конвенцията, тъй като най-общо в механизмите за нейното прилагане има редица задължения за промяна на националното законодателство. Според чл. 5, ал. 4 от Конституцията предимство имат международните договори пред националното законодателство, ако им противоречи. Законите следва да бъдат в съответствие с Конституцията, което по необходимост би довело до конституционни промени. Българската конституция е ясна по отношение на принципа на недискриминация, включително и на основата на пол. Според чл. 6, ал. (2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. Остава открит въпросът как се съвместява конституционното понятие „пол“ и понятието „пол“ по конвенцията, така както текстът е внесен на български език в Народното събрание.

6. Будят безпокойство използваните изрази за взимане на мерки за изкореняване на обичаите и традициите, свързани със „стереотипните роли за мъжете и жените“ (чл. 12, ал. 1 от Конвенцията).

7. Чл. 4. §. 3 от Конвенцията гласи: „Прилагането на разпоредбите на настоящата Конвенция от страните, по-специално мерките за защита на правата на жертвите, трябва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, социален пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имуществено състояние, рождение, сексуална ориентация, идентичност, основана на пола, възраст, здравословно състояние, увреждания, семейно положение, статут на мигрант или на бежанец, или друг статут.“

Несъмнено тази норма няма необходимост от тълкуване, защото разпоредбата е категорична – има изброяване на пол и социален пол – „sex“ и „gender“.

8. Ето защо, чл. 6 от Конвенцията не задължава държавите да прилагат "политики, основани (на пола), както гласи българският превод, а да прилагат джендърна политика (genderpolicy), както гласи автентичният текст.

Несъмнено за Св. Синод е, че тези две разпоредби - чл. 4, параграф 3 и чл. 6 от Конвенцията определят цялостното ѝ прилагане в националното право. Резерви и декларации по тях са недопустими по смисъла на Конвенцията.

9. В т. 53 от „Обяснителния доклад“ на Конвенцията става ясно кои групи хора са включени в обхвата на защита - „Определени групи индивиди може също да търпят дискриминация на базата на половата си идентичност, което с прости думи означава, че социалният пол, с който те се идентифицират, не е в съответствие с биологичния пол, който им е бил приписан при раждането. Това включва категории индивиди, като например трансджендър и транссексуални хора, кросдресъри, транссексуални, транстрансджендър и други групи хора, които не отговарят на това, което обществото е установило като принадлежащо към категориите „мъжки“ и „женски.“

10. В Резолюция на Европейския парламент от 12 септември 2017 г. относно предложението за решение на Съвета за сключване от Европейския съюз на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (COM(2016)0109-2016/0062(NLE)) се казва:

- т. „И“ - като има предвид, че трябва да се предприемат мерки за справяне с нововъзникващото явление онлайн насилие, основано на пола, включително оскърбително отношение, тормоз и заплахи, особено на млади жени и момичета и ЛГБТИ лица;

- т. „С“ като има предвид, че някои групи жени, като например жените мигранти, жените бежанци и кандидати за убежище, жените и момичетата с увреждания, жените ЛБТИ и жените от ромски произход, са застрашени от множествена дискриминация, поради което са още по-уязвими към насилие, поради мотиви, подхранвани от сексизъм, заедно с расизъм, ксенофобия, хомофобия, трансфобия или интерсексфобия, както и дискриминация, основана на възраст, увреждане, етнически произход или религия.

От тези текстове на Резолюцията става ясно, че за Европейския парламент на Европейския съюз не само жените ЛБТИ, а всички ЛГБТИ лица са субекти на защита по Конвенцията и следователно не може да се твърди, че тази категория лица не са включени в Истанбулската конвенция.

11. Обезпокоени сме от съдържанието на чл. 12 от Конвенцията, в който държавите-страни по Конвенцията трябва да предприемат мерки за включване в учебното съдържание „на учебен материал по въпроси като равнопоставеност между жените и мъжете, нестереотипни роли на пола“, както и от философията, вложена в чл. 14 от Конвенцията „за насърчаване на промени в социалните и културни модели на поведение на жените и мъжете с цел изкореняване на предразсъдъци, обичаи, традиции и всякакви други практики, основани на идеята за малоценност на жените или на стереотипни роли за жените и мъжете.“

12. Пределно ясно е, че чл. 78 „Резерви“ на Конвенцията в предметния си обхват не включва коментираните спорни текстове, освен да се направи резерва срещу самия чл. 78, което по същество е невъзможно.

13. По отношение на предложенията да се приеме тълкувателна декларация от българския парламент, следва да се посочи, че такива са направени от Полша Литва и Латвия при подписване на Конвенцията и от Полша при ратификацията ѝ. По ратификацията на Полша има възражения от други държави - Швейцария, Австрия, Холандия, Швеция, Норвегия, Финландия, че тълкувателната декларация на Полша представлява по същество резерва към Конвенцията, което е недопустимо според чл. 78, т.е. тази декларация не се признава. В международното право на договорите тълкувателните декларации нямат правна сила и не могат да се противопоставят на съответния международен договор, ако това не е изрично предвидено.

14. Самата Конвенция дава принципна възможност същата да бъде изменена на основание чл.72, но това е практически трудно осъществимо.

Уважаеми народни представители,

Всяка власт е от Бога и в обществото трябва да се постигне съгласие, което е за добруването на българския народ и е в съзвучие с мотото на българското председателство на Европейския съюз - Съединението прави силата.

Св. Синод не подкрепя Конвенцията, заради задълженията за предприемане на законодателни и други мерки от страна на държавите да въвеждат понятия и принципи, противоречащи на обществения и правен ред и изконни нравствени ценности.

България има национални закони, които осигуряват защита срещу насилия въобще, включително и домашно насилие.

Водени от горното и загрижени за бъдещето на нашия народ като негови духовни архипастири, призоваваме Народното събрание да се вслуша в гласа на народа и да не ратифицира Истанбулската конвенция, чрез която се въвеждат понятия, които влизат в остро противоречие с нашата православна вяра, национални традиции и правна система.

Свещен отечески дълг на Св. Синод на Българската православна църква - Българска Патриаршия е да припомни на Божия народ думите на Св. Библия: „Горко на ония, които злото наричат добро, и доброто - зло, тъмнината считат за светлина, и светлината - за тъмнина, горчивото считат за сладко, и сладкото - за горчиво!“ (Ис. 5:20).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

+ НЕОФИТ

ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И
МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

† СЛИВЕНСКИ МИТРОПОЛИТ ЙОАНИКИЙ

† ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ МИТРОПОЛИТ ГРИГОРИЙ

† ЛОВЧАНСКИ МИТРОПОЛИТ ГАВРИИЛ

† ПЛОВДИВСКИ МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЙ

† ДОРОСТОЛСКИ МИТРОПОЛИТ АМВРОСИЙ

† ЗАПАДНО- И СРЕДНОЕВРОПЕЙСКИ МИТРОПОЛИТ АНТОНИЙ
† ВАРНЕНСКИ И ВЕЛИКОПРЕСЛАВСКИ МИТРОПОЛИТ ЙОАН
† НЕВРОКОПСКИ МИТРОПОЛИТ СЕРАФИМ
† РУСЕНСКИ МИТРОПОЛИТ НАУМ
† СТАРОЗАГОРСКИ МИТРОПОЛИТ КИПРИАН
† ВРАЧАНСКИ МИТРОПОЛИТ ГРИГОРИЙ
НАМЕСТНИК НА ОВДОВЕЛИЯ ВИДИНСКИ ЕПАРХИЙСКИ ПРЕСТОЛ

Източник: <http://bg-patriarshia.bg>